

Title:

Šafranek-Kavić, Lujo

Person type:

Osoba

History:

Lujo Šafranek-Kavić (Zagreb, 12.10.1882. - Zagreb, 18.07.1940.), hrvatski skladatelj i glazbeni kritičar.

Pučku i srednju školu, te muzičku školu Glazbenog zavoda polazio u Zagrebu. Na ovoj posljednjoj nastavnici su mu bili Nova, Stöckl, Jilek i Barbot-Krežma. Osim toga glazbu je učio u Beču (kod F. Dugana i V. Kolan-dera) i u Grazu. Godine 1901. završio kadetsku školu u Trstu i postupno napredovao do čina potpukovnika u Glavnom stožeru. Međutim, 1920. napušta vojničku karijeru i u potpunosti se posvećuje glazbi. Od 1921. godine tajnik, a kasnije i ravnatelj međunarodnog sajma Zagrebačkog zbora. U zagrebačkim je dnevnim listovima ("Obzor", "Jutarnji list" i dr.) bilježio i komentirao najvažnija zbivanja zagrebačkog glazbenog života. Objavljivao je i u glasilu "Sv. Cecilija". Po skladateljskom opredjeljenju bio je kasni romantik. Najpoznatija su mu djela opere "Hasanaginica" (1921.) i "Medvedgradska kraljica" (1925.), baleti "Figurine" (1922.) i "San-je" (1931.), "Simfonijske varijacije na staru hrvatsku temu za orkestar" (1937.), te ciklus "Kajkavske popevke", "Procesija i Balada" (1922. - 1924.) za glas i klavir na tekstove Dragutina Domjanića i dr.

Place:

Beč (Austrija)

Graz

Trst

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1882-1940 g.

Functions:

Skladatelj i glazbeni kritičar.

VIAF person:

305476650

Title:

Mandić, Ante

Person type:

Osoba

History:

Ante Mandić (Trst, 02.06.1881. - Lovran, 15.11.1959.), hrvatski pravnik i političar. Pravo studirao u Beču i Grazu, gdje je i doktorirao. Kao pripravnik radio u Trstu, a zatim kao odvjetnik u Voloskom i Opatiji (od 1908.). Prvi svjetski rat zatekao ga je u Kijevu, pa je 1915. postao predstavnik Jugoslavenskog odbora za Rusiju sa sjedištem u Petrogradu. Od 1917. kao tajnik Odbora vodio kancelariju u Londonu. Dvije godine kasnije vraća se u Kraljevinu SHS i djeluje kao predsjednik Jugoslavensko-čehoslovačke lige. Razočaran razvojem prilika u državi, 1921. se demonstrativno vraća u Opatiju pod talijanskom okupaciju, te radi kao jedan od rijetkih hrvatskih odvjetnika u Istri. God. 1937. napušta područje pod talijanskom okupacijom i seli u Beograd. Poslije travanjskog sukoba 1941. vraća se u Opatiju, surađuje s Oslobođilačkim pokretom, a preko Vatikana održava i veze s vladom u emigraciji. Poslije kapitulacije Italije 1943. postaje predsjednik NOO Opatije, a zatim i vijećnik ZAVNOH-a, te sudjeluje na 2. zasjedanju u Plaškom. Bio je delegat na 2. zasjedanju AVNOJ-a u Jajcu i član njegova Predsjedništva. Objavio je knjigu "Fragmenti za historiju ujedinjenja" (1956.).

Place:

Trst

Beč (Austrija)

Graz

Beograd

Opatija

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1881-1959 g.

Functions:

Pravnik i političar.

VIAF person:

89259596

Title:

Trumbić, Ante

Person type:

Osoba

History:

Ante Trumbić (Split, 17.05.1864. - Zagreb, 17.11.1938.), političar. Gimnaziju završio u Splitu, pravo studirao u Zagrebu, Beču i Grazu, gdje je 1890. i doktorirao. Radio kao odvjetnik u Splitu te se posvetio politici (pristaša Stranke prava). Zajedno s F. Supilom sudjelovao u inicijativama za ujedinjenje pravaških grupa u Dalmaciji. God. 1895. izabran za poslanika u Dalmatinskom saboru, a 1897. i u Carevinskom vijeću u Beču. Nakon izbivanja narodnog pokreta u Hrvatskoj 1903., s P. Čingrijom, J. Biankinijem, F. Supilom i J. Smodlakom pokrenuo politiku novoga kursa, čiji je program iznio u znamenitom govoru pred zastupnicima Dalmatinskog sabora. Veliku je ulogu imao i pri donošenju Riječke rezolucije (1905.), te stvaranju Hrvatsko-srpske koalicije, koja se uz potporu mađarskih političara trebala suprotstaviti bečkoj politici. God. 1905. izabran za gradonačelnika Splita. Uoči Prvog svjetskog rata zauzimao se za oslobođenje i ujedinjenje Južnih Slavena izvan Austro-Ugarske. Po izbivanju sukoba emigrirao u Italiju, gdje je s F. Supilom i I. Meštrovićem, nastojao spriječiti davanje teritorijalnih obećanja Italiji. Nakon formiranja Jugoslavenskog odbora u Parizu (30.04.1915.), izabran za njegova predsjednika. Uskoro se razišao s dotadašnjim bliskim suradnikom F. Supilom na pitanjima odnosa Odbora prema srpskoj vladi, kao i na pitanjima koncepcije nove države koja se trebala stvoriti nakon završetka rata. Smatrajući da se pod svaku cijenu mora očuvati zajednička politika sa Srbijom i bojeći se talijanskih zahtjeva za Dalmacijom te mogućom diobom hrvatske obale između Srbije i Italije, popuštao je pred pritiscima N. Pašića i srpske vlade i njihovim odbacivanjem federalističkog uređenja buduće države. Supotpisnik Krfske deklaracije (1917.) i Ženevskog sporazuma (1918.), u kojima se zalagao za zajednicu utemeljenu na ravnopravnosti naroda. Nakon rata prvi ministar vanjskih poslova Kraljevine SHS, zastupao interese spomenute države na Mirovnoj konferenciji u Parizu. Poslije objave Rapallskog ugovora (1920.), dao ostavku i prešao u opoziciju. Kasnije se opredijelio za federalističku koncepciju, osobito nakon uspostave Vidovanskog ustava. Nakon atentata u Narodnoj skupštini, blisko surađivao s HSS-om, god. 1931. branio V. Mačeka pred Sudom za zaštitu države, a godinu kasnije i formalno pristupio HSS-u, te ušao u uže vodstvo stranke. Na sjednici Izvršnog odbora Seljačko-demokratske koalicije u studenom 1932. formulirao Zagrebačke punktacije. U to se vrijeme počeo zalagati za konfederalizam, smatrajući da federalistička koncepcija više nije sigurna garancija hrvatske nacionalne posebnosti i samostalnosti.

Place:

Split

Beč (Austrija)

Graz

London

Pariz

Italija

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1864-1938 g.

Functions:

Političar.

Title:

Auersperg, Anton Alexandar von

Person type:

Osoba

History:

Aleksandar von Auersperg (alias Anastasius Grün, 11.04.1806. - 1876.), rođen u Ljubljani. Kao političar i politički angažiran pjesnik utjecao je i podržavao austrijsku liberalnu političku poeziju. Srednju školu pohađa u Beču, a 1824. upisuje studij filozofije i pravnih znanosti u Grazu i Beču. Bio je komornik i član frankfurtskog parlamenta, austrijskog Gornjeg doma. Godine 1864. izabran je za počasnog građanina Beča, a sljedeće godine za počasnog doktora bečkog Sveučilišta. Umire u Grazu 1876. godine.

Place:

Graz

Beč (Austrija)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Njemački

Writings:

Latinica

Time of action:

1806-1876 g.

Title:

Bartulica, Milostislav

Person type:

Osoba

History:

Milostislav Bartulica (Kotor, 06.05.1893. - Zagreb, 20.01.1984), publicist i književnik.

Osnovnu školu i gimnaziju završio u Kotoru, pravo studirao u Grazu (1912.), književnost u Beogradu (1913./1914.), francuski jezik u Ženevi. Početkom 1913. s Tinom Ujevićem pokrenuo list "Ujedinjenje", gdje je objavljivao protudržavne članke, zbog čega je bio uhićen i zajedno s Ujevićem osuđen na zatvor u kojem je proveo četiri mjeseca. Godine 1913. emigrirao u Beograd, 1914. ušao u redove srpske vojske kao dragovoljac, pristupio Jugoslavenskom odboru u Nišu i zajedno sa Stevanom Galogažom i Vladislavom Fabijančićem (1915.) pokrenuo list "Jugoslavenski glasnik". Put srpske vojske s kojom se povlačio kroz Albaniju (1915.) opisao je u knjizi "Raspeće Srbije" (1917.). Sljedeće je godine otišao u srpski Pressbureau u Ženevu, a odatle u Antofagastu na poziv organizacije Jugoslavenska narodna obrana. Od 1916. do 1919. urednik lista "Jugoslavenska država" u Čileu. Nakon rata (1919.) vratio se u Zagreb, sljedeće godine izabran za tajnika Organizacije iseljenika u Zagrebu (do 1940.). Nakon ubojstva S. Radića prestao se baviti političkom publicistikom i posvetio se iseljeničkim problemima.

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Ženeva

Antofagasta

Beograd

Graz

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1893-1984 g.

Functions:

Publicist i književnik. Predavatelj gradiva.

VIAF person:

305528175

Title:

Gazzari, Julije

Person type:

Osoba

History:

Julije Gazzari (Sutivanu na Braču, 21.12.1865. - Zagreb, 15.09.1934.), odvjetnik i političar.

God. 1883. završio je gimnaziju u Splitu, a pravo diplomirao 1887. u Grazu, gdje se upoznao s Antom Trumbićem. Prvu odvjetničku kancelariju otvorio u Kninu, a od 1904. živio i radio u Šibeniku. Jedan je od prvih odvjetnika koji je svoje klijente branio na hrvatskom jeziku, što mu je pribavilo ugled borca protiv talijanštva. Ljeto 1914., zbog opasnosti od uhićenja, s obitelji pobjegao u Veneciju, gdje se pridružio Trumbiću, Supilu i drugim političarima koji će činiti jezgru Jugoslavenskog odbora (JO). Nakon službenog osnivanja JO kraće vrijeme boravio u Londonu, zatim, kao voditelj ureda Odbora (1917. - 1918.) u Ženevi, a poslije Rimskog kongresa (prvo otvoreno zalaganje za stvaranje samostalnih država na tlu Austro-Ugarske Monarhije) u travnju 1918., s D. Trinajstićem vodio je predstavništvo JO u Rimu. Boreći se protiv talijanskog iredentizma, dva puta je 1917. godine neslužbeno pregovarao sa talijanskom delegacijom, u srpnju u Zürichu te u prosincu u Londonu, gdje je zajedno sa Trumbićem pokušavao ublažiti talijanske zahtjeve i Londonski ugovor.

Gazzari je bio jedan od tvoraca Ženevskog sporazuma, posljednjeg pokušaja JO da Pašićevoj velikosrpskoj politici suprotstavi načelo ravnopravnosti i federalizma (6-9.11.1918.). God. 1919. - 1920. član ekspertne etnografsko-povijesne sekcije delegacije kraljevine SHS za pregovore o granicama na pariškoj Mirovnoj konferenciji.

Razočaran beogradskom politikom povukao se iz političkog života i do 1931. vodio odvjetničku kancelariju.

Place:

Split

Graz

Knin

London

Rim

Ženeva

Zagreb (ZAGREB)

Šibenik (ŠIBENIK)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1865-1934 g.

Functions:

Odvjetnik i političar.

Title:

Hinković, Hinko

Person type:

Osoba

History:

Hinko Hinković (11.09.1854. - 03.09.1929.), hrvatski političar i odvjetnik. Pravo je studirao u više mjesta, a u Grazu je 1878. promoviran za doktora pravnih znanosti. Nakon završetka studija nastanio se na Sušaku i priključio Stranci prava, koja je 1878. počela obnavljati svoju političku djelatnost. Zbog nacionalnih stajališta izraženih u člancima objavljenima u listu Sloboda došao je u sukob sa stranačkim vodstvom, pa je morao napustiti redakciju lista. Kao kandidat Stranke prava izabran je 1884. za zastupnika u Hrvatskome saboru. Zbog zauzimanja za suradnju s Neodvisnom narodnom strankom i za ujedinjenje saborske opozicije u nastupu protiv Khuenova režima iznova se sukobio sa stranačkim vodstvom, pa je 1886. napustio Stranku prava. Nakon toga posvetio se odvjetništvu. Godine 1909. bio je glavni branitelj na montiranome političkom procesu protiv članova Srpske samostalne stranke (tzv. veleizdajnički proces). Zbog izjave u tisku o značaju procesa osuđen je na šest mjeseci zatvora, pa je nakon osude otišao u emigraciju. Nakon povratka u Hrvatsku 1913. priključio se nakratko Hrvatsko-srpskoj koaliciji; za I. svjetskog rata iznova boravio u emigraciji, gdje se angažirao u kampanji protiv Austro-Ugarske. Sudjelovao je u osnivanju Jugoslavenskog odbora, s kojim je 1918. došao u sukob zbog samostalnih političkih akcija. Istodobno se sukobio i s N. Pašićem i ostalim zagovornicima centralizma i srpske hegemonije. U jugoslavenskoj državi Hinković se istaknuo kao protivnik centralizma i unitarizma, zauzimajući se za preustroj monarhističke Jugoslavije na federativnome načelu.

Place:

Graz

Sušak

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1854-1929 g.

Functions:

Političar, odvjetnik i publicist

Title:

Laszowski, Emilij

Person type:

Osoba

History:

Emilij Laszowski (Brlog na Kupi, 01.04.1868. - Zagreb, 28.11.1949.), povjesničar i arhivist.

Pučku školu i nižu gimnaziju pohađao privatno, a višu s maturom završio u Zagrebu 1887. Nakon toga započeo studij medicine u Grazu, da bi kasnije završio pravo u Zagrebu. Od 1891. do 1939, isprva kao arhivist, a od 1925. kao ravnatelj, djelovao u Zemaljskom arhivu u Zagrebu. Nakon dolaska u spomenutu ustanovu u potpunosti se posvetio povijesti. Godine 1907. postao dopisnim članom JAZU. Na njegov su poticaj osnovani Gradska knjižnica u Zagrebu i Muzej grada Zagreba (1906.), kojemu je bio i prvi ravnatelj. Zajedno s Velimirom Deželićem i Stjepanom Širolom utemeljio Družbu "Braća Hrvatskog Zmaja" (1905.). Kao prvi Veliki meštar Družbe posebno se istaknuo pri traženju, ekshumaciji i prenošenju kostiju Petra Zrinskog i Franje Frankopana iz Wiener-Neustadta u Zagreb (1907. i 1919.) i kod prijenosa Kvaternikovih posmrtnih ostataka u Zagreb 1921. godine. Osim toga, uspio je ishoditi da knez Thurn und Taxis 1928. daruje grad Ozalj hrvatskom narodu, gdje je potom uredio Zrinsko-Frankopanski muzej.

Objavljivao zbirke povijesnih izvora (Povjesni spomenici plem. općine Turopolja I-IV, 1904-1908; Monumenta Habsburgica I-III, 1914-1917) i proučavao povijest i kulturnu baštinu hrvatskih regija i gradova. Značajniji su mu radovi: "Ribnik" (1893.), "Povijest plemenitaške općine Turopolje" (u suradnji, 1910. - 1924.), "Stari i novi Zagreb" (1925.), "Grad Ozalj i njegova okolina" (1929.). Bavio se i gospodarskom poviješću Hrvatske u djelima "Rudarstvo u Hrvatskoj" (I-1942 i II-1944), "Građa za gospodarsku povijest Hrvatske u 16. i 17. stoljeću" (1951.), a radio je i na projektu "Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae" (sv. VI-XII). O tisućgodišnjici Hrvatskog kraljevstva (1925.) uredio zbornik "Znameniti i zaslužni Hrvati". Uređivao časopise "Vitezović", "Prosvjeta" i "Vjesnik Kraljevskog državnog arhiva u Zagrebu".

Place:

Graz

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1868-1949 g.

Functions:

Povjesničar i arhivist.

VIAF person:

47659421

Title:

Magdić, Mile

Person type:

Osoba

History:

Mile Magdić (29.09.1847. - 03.02.1931.), hrvatski povjesničar. Osnovnu školu polazio u Ogulinu, Rakovici i Rakovcu, gimnaziju u Senju, a fakultet u Grazu. Godine 1872. postavljen za namjesnog učitelja u Kr. velikoj realci u Zagrebu. Sljedeće godine imenovan za gimnazijskog učitelja u Senju. Godine 1877. zastupstvo grada Senja imenovalo ga je počasnim građaninom radi ponovnog uređivanja gradskog arhiva i izdavanja knjige "Topografija i povijest grada Senja". Deset godina kasnije (1887.) imenovan ravnateljem senjske gimnazije. Bavio se i literarnim radom, a objavio je i niz povijesnih studija.

Place:

Senj

Graz

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1847-1931 g.

Functions:

Povjesničar

Title:

Hadrović, Dragan

Person type:

Osoba

History:

Dragan Hadrović (Gornje Jelenje, 07.04.1895. - Banja Luka, 08.07.1943.), pravnik.

Nadbiskupsku realnu gimnaziju završio u Travniku (1914.), pravne znanosti počeo studirati u Grazu, a završio u Zagrebu (1918). Godinu dana kasnije promoviran za doktora prava. Odvjetničke vježbe upisao u odvjetničkoj kancelariji A. Pavelića, a kasnije otvorio odvjetničku kancelariju u Velikoj Gorici.

Politički djelovao od 1918., bio je član Glavnog odbora HRSS-a. Po proglašenju NDH postavljen za povjerenika Plemenite općine Turopolje, početkom 1942. imenovan za člana Sabora, zatim imenovan za velikog župana Velike župe Gora sa sjedištem u Petrinji (ožujak, 1942.), a nešto kasnije premješten za velikog župana Velike župe Sana i Sol sa sjedištem u Banjoj Luci (srpanj, 1942.), gdje je istodobno obnašao dužnost opunomoćenika Vlade NDH u tom gradu.

Place:

Travnik

Graz

Banja Luka

Petrinja (PETRINJA)

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1895-1943 g.

Functions:

Pravnik.

Title:

Ježić, Ivan Krstitelj

Person type:

Osoba

History:

Ivan Krstitelj Ježić (07.11.1746. - 06.05.1833.), biskup. Gimnaziju završio u isusovaca u Rijeci, a filozofsko-teološki studij, uz pomoć ujaka Ivana Krstitelja Kabalina, tadašnjega ličko-krbavskoga arhiđakona, na Sveučilištu u Grazu, gdje je 1771. promoviran u doktora filozofije i teologije. Za svećenika zaređen u Beču 1769. godine. Prvo je bio kapelan u Ličkom Novom, potom u Novom u Vinodolu, gdje je 1773. postao župnikom i kanonikom, a 1782. modruškim arhiđakonom. Na poč. 1788. imenovan je pomoćnim biskupom s pravom nasljedstva, a nakon smrti senjsko-modruškoga biskupa A. A. de Piccardija postao je rezidencijalnim senjsko-modruškim biskupom. Područje svoje biskupije pohodio je više puta i o tom slao izvješća u Rim (1795., 1802., 1814., 1819., 1822. i 1826.).

Place:

Rijeka

Graz

Novi Vinodolski

Senj

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1746-1833 g.

Functions:

Senjski biskup, pisac

Title:

Fischer, Ernst-Hinko

Person type:

Osoba

History:

Ernst-Hinko Fischer (1906. - 1993.), novinar, ugostitelj i tvorničar. Rođen u Nürnbergu, Fischer je doktorirao filozofiju u Münchenu. Bio je novinar koji je objavljivao u više njemačkih listova. U Zagrebu nije mogao raditi kao novinar zbog nedovoljnog poznavanja hrvatskog jezika, pa je radio u ugostiteljstvu, a potom je s bratićem Reneom Ružinskim otvorio malu tvornicu dječje obuće na uglu Draškovićeve i Đorđićeve ulice. Za to je morao položiti postolarski ispit, a da bi to uspio napisao je i četverojezični rječnik postolarskih izraza. Godine 1943. oženio se s Ivanom Vlahović (sestrom narodnog heroja Jože Vlahovića) i s njom imao sina Raoula. Druga supruga mu je bila Vlasta Rujtiž. Početkom šezdesetih, Ernst je odselio u Graz, povremeno pisao za razne novine, oženio se po treći put za Hildegard Königer, a tamo je i umro.

Place:

Zagreb (ZAGREB)

Graz

München

Person legal status:

fizička osoba

Time of action:

1906-1993 g.

Title:

Gregorić, Pavle

Person type:

Osoba

History:

Pavle Gregorić (Zlatar, 18.10.1892. - Zagreb, 23.03.1989.), političar. Srednju školu završio u Zagrebu, medicinu studirao u Grazu (1911. - 1914.), diplomirao u Zagrebu 1924. godine. Početkom Prvog svjetskog rata mobiliziran u austro-ugarsku vojsku, god. 1915. zarobljen na Ruskoj fronti, godinu kasnije stupio u Srpski dobrovoljački korpus, kasnije u puk ruske vojske, a zatim u Jugoslavenski revolucionarni bataljon (Kijev). Član Ruske komunističke partije (boljševika) od 1920. godine. Godinu dana kasnije se vratio u Jugoslaviju i uključio u komunistički pokret. Kao liječnik radio u Kraljevici, Trogiru, Gospiću i Zagrebu. Više puta proganjan i zatvaran radi komunističkog djelovanja (razdoblje od 1932. do 1934. proveo u kaznionici u Srijemskoj Mitrovici). Poslije odslužene kazne vratio se u Zagreb, gdje je upravljao punktom za upućivanje dragovoljaca u Španjolsku.

Na osnivačkom kongresu KPH (1937.) izabran za člana CK KPH. Godine 1941. ponovno zatvoren s O. Keršovanijem i O. Pricom. Početkom Drugog svjetskog rata organizirao ustanak u Moslavini i zapadnoj Slavoniji. Delegat na Prvom i Drugom zasjedanju AVNOJ-a, jedan od osnivača ZAVNOH-a i njegov prvi tajnik (1943. - 1945.).

Nakon završetka rata ministar za Hrvatsku u Vladi FNRJ, god. 1946. predsjednik Kontrolne komisije NR Hrvatske, god. 1948. predsjednik Komiteta za zaštitu narodnog zdravlja Vlade FNRJ, u više mandata zastupnik Sabora NRH i Narodne skupštine FNRJ. Ambasador FNRJ u Rimu (1952. - 1955.), član SIV-a do 1958., potpredsjednik Savezne narodne skupštine do 1970. godine. Član Savjeta SR Hrvatske i Savjeta federacije. Dugogodišnji predsjednik Crvenog križa Jugoslavije (1947. - 1953. i 1955. - 1967.). Više puta odlikovan visokim državnim odlikovanjima.

Place:

Graz

Trogir

Kraljevica

Gospić

Zagreb (ZAGREB)

Person legal status:

fizička osoba

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Time of action:

1892-1989 g.

Functions:

Političar.

VIAF person:

244172230